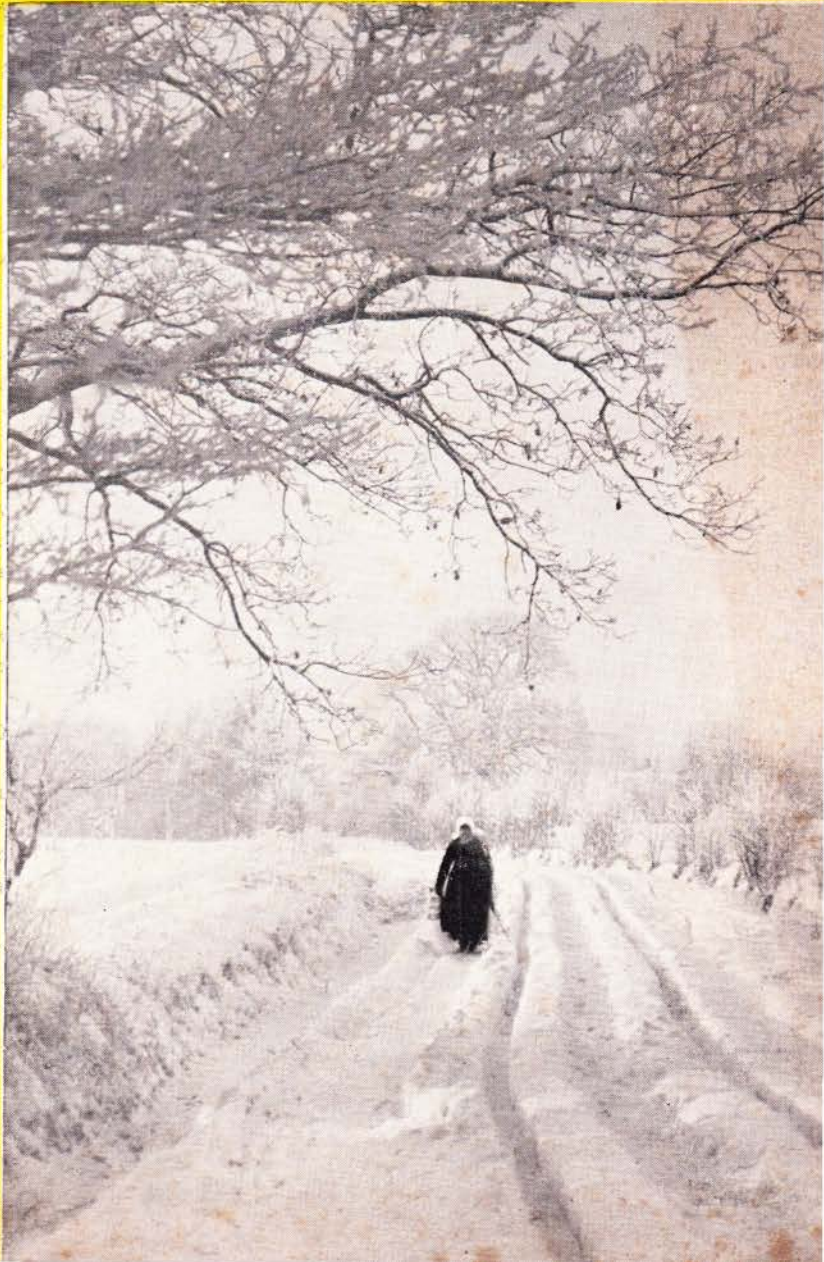

Twènterlaand

en -leu
en -sproake

Moandblad veur 't Twèntse gezin

GLEUNIGE TUFFELN
Jan Kolsté
Enschedesestr. 205
Hengelo (O.)
Kuierdroad 3405
Adv.

No. 1 - 1e Jaargang
FEBRUARI 1956

DE SCHRIK VAN ALMELO

woar Twènte ziene règenjassen koch

Twènterlaand en -leu

en -sproake

Moandblad veur 't
Twèntse gezin

Abonnementsprijs:
90 cent per kwartaal.
Losse nummers 45 cent.

INHOUD

- pag. 1. An de bekke.
2. Twente's rijke tradities.
3. Ho zal 't goan?
4. Modersproak.
5. Typen-avond.
6. In Twente . . .
7. Oud Twents gedicht
Wied Saksenlaand.
8. Twente in de grijze oudheid.
10. Polietiek van vrogger.
12. De Twentse streektaal.
13. Twentse woordenlijst.
15. Twèntse schriewers stelt zik veur.
16. Mej. Anna Niehof uit Borne maakt knipmutsen.

Samenstelling:

Twentse schrijvers.

Bijdragen op papier aan èèn zijde beschreven. Voor retournering benodigd porto bijvoegen.

Advertentietarieven op aanvraag.

Uitgave:

Uitgeverij Twènterlaand,
Kortenaerstraat 29,
Hengelo (O.)

Op het omslag:

't Twentse landschap
„Woolde" in wintertooi.

foto STAAL
Hengelo

Veurwoord

Twènterlaand is aarm an kultuur. In vroggere dage hadden de leu ja gin tied um zik op te hoolden met dinge, dee wa leefden in 't gemeud, mer dee nich good warn veur de stoete. D'r mos völs te harre 'eklèid wodden, want 't lèem oonder de grote heren — zoas de Twèntse Drosten — was vake zoer. En dan ha'j ook nog van dee mooien zoas 'n Hartog oet Gelre den oons Twènterlaand ofstreupen en 't klèene betje eegendom en geluk dat oonze veur-oolden nog hadden, op ne schandalige wieze vertrèden. Och, dat kö'j in de loop van de tied allemoale wa lezen in dit moandblad, dat kö'j wa. Doar keump ook de geschiedenis van Twènte helemoals in te stoan. Nen ènkelen, biejeurbeeld de klèenzön van de Markies de Thouars, welken laatsten veur ne dikke hoonderd joar op 't Kasteel Singraven in De-ankaamp wonnen, hef zien gemeud wal ees loaten sprekken en 'n mooi Twènts gedicht 'emaakt, heelmoals in oonze modersproake. Mer ja, zuk soort har schoef oonder 'n doem, zodat ze 't wal kunnen wochen, of zee warn' oens veur wat 't leren op schole angung. De keender van oonzen bessevaar mossen ja al vrog an 't wèerk op 't laand. Noar schole goan was ter nich bieje. En zo binne wieje vrogger nooit an 'n abstrakt dènken too'ekommen.

Rechtervoort lèève wieje in nen aanderen tied. Wieje bint riek an èegen dichters en schriewers dee allens van oons Twènterlaand, wa'w zölm nich oonder woorden könt brengen, veur oons opschriewt. Joa, de tied is zo, da'w ook meer bewust wèrk könt maken van oonze oale gebroeken en oonze branende leefde veur Twènterlaand nich mer hoowt te doowen umda'w negentug uur in de wekke op 't laand mot stoan.

En nō binne wieje woar'w wilt wèen. Veur oonze leefde veur Twènterlaand wil dit moandblad oonze wierklaank wèen; en ook de oawerdrager.

Nog luk wat an de klèene kaante, zölt wat leu zegg'n. Mer doo wieje zölm geboren bint, wa'w ook nich grote. Zo geet 't met 'n moandblad ook. Mer geliek as de jonge leu dee 'n klèenen hebt 'ekreeg'n hoppe ook wieje dat 't groot en staark mag wodden.

de Oetgeefster.

Johannes Maria Legtenberg werd geboren op 13 juni 1888 in een plattelandsgezin te Hertme. Reeds als 14-jarige knaap maakte hij gedichten zowel in het Twents als in het Nederlands. De heer Legtenberg, die thans de leeftijd van 67 jaar heeft bereikt, is ongetwijfeld een meester op poëtisch terrein, een streektaaldichter, wiens vruchtbare talenten talrijke gedichtenbundels hebben voortgebracht, waarvan een enkele werd uitgegeven (Drukk. Barneveld te Hengelo). Zijn gedichten zijn dikwijls van een sublieme schoonheid. De indruk welke men er van behoudt is die van een meermalen tot hartstochtelijke emphaze versterkte bewogenheid. De door de heer Legtenberg gebezigde

spelling doet aanvankelijk wat onwennig aan. Bij nader inzien blijkt zij echter op verrassend scherp definieerende wijze de midden-Twentse tongvallen te omschrijven. Zij, die zich de moeite getroosten deze spelling wat nader te leren kennen, zullen zich beloond zien door een warme innigheid, waaraan vele gedichten van Legtenberg zo rijk zijn.

AN DE BEKKE

'Et wichtken kik in 't waeter,
'et strik de hōare glad -
'Et jōenk, dat grip: - zich bööghend' -
'en drievend ' roozenblad.
'Ne spechte lacht, van: hi, hi, hi -
'nen leeuw'rik zéink, van:
wie-de wie-!

'An 'n raond van d'olde bēkke,
doa' rōst 'en heel mooi wicht,
Gekrulde vlassen-hōare,
dee puezt 'aer leef gezicht.
De wilde rōoskens kiekt 'et 'an,
ze flōstert still' en kluert er van!

'Ne wéind en ' roozen-blaere,
dee réimpelt 't rekkend' glad;
doa' speeghelt twee gezichten,
in kréinkel-réink 'e-vat!
De twee gezichten raekt malkaer,
er böoven: drievt, de roozenblaer!

Op 't olde hōolten vōender,
doa' zit 'en jōenk, dat zéink!
Hee sputtert met 'et waeter,
dat réimpelt, réink en kréink
De bēkke zéink, 'et is 'en leed:
dat öever drōom en lēeven geät-!

- Doa' ginder, steät 'en huesken,
doa' blōeit 'nen roozenstroek.
Doa' kléimp 'nen grōenen wingert,
en kik um 't vēensterloek.
Den wingert en den roozelaer:
dee vlecht zich um en in elkaer. . .!

Joh. M. Legtenberg.

't Kiekkèske kan nich kieken.

Mer de foto's van 't Kiekkèske dee mo'j ees bekieken.

OLDENZAAL - Bisschopsstraat 41 - Telefoon K 5410 - 1294

*Een charmante Twentse.
Ook bij een modern mantelpakje doet
de Twentse knipmuts het uitstekend.
(Zie pag. 16)*

Twente's rijke tradities

Op pag. 6 kunt U iets lezen over de Twentse Paas-gebruiken. Vroeger zou de gewoonte hebben bestaan dat het jongelingschap over de smeulende resten van het Paasvuur sprong. Niet uit baldadigheid, maar uit traditie. Daar deze gewoonte voor zover ons bekend in Twente niet meer bestaat, zouden wij van hen, die hierover iets naders kunnen vertellen, gaarne meer over dit verdwenen gebruik vernemen.

E. J. Lantink

Langestr. 21-23, DELDEN

uw adres voor wasmachines
radio's, verlichting
naaimachines (Singer) enz.

Fijnslijperij en
Staalwarenhandel

H. van der Meer & zn.

Bleekerstraat 18
ENSCHDEDE - tel. 5509

Handel in alle soorten eerste klas:

Merkscharen
Fijne staalwaren en
vee-scheermachines

Kiest

Olde Olthof

ook tot uw slager

SLAGERIJEN HENGELO

Twekkelerweg 60
Weemenstraat 24

Graedske ...?

(zie het
volgend nummer)

Wee adverteert in
„Twènterlaand”

hef de Twènten
op zien' haand

en... tot klaant.

Bervoets fa. Greve

Oldenzaalsestraat 93 - Hengelosestraat 16, ENSCHDEDE

Sinds meer dan 50 jaar voor goede schoenen bekend

„BALLY“ importé de Suisse

HO ZAL ET GOAN?

De heer A. J. U. Lamm, geboren 22 Mei 1908 te Hengelo. Zowel „short story's“ als gedichten in de Twentse spreektaal verschijnen regelmatig van zijn hand. Het werk van de heer Lamm kenmerkt zich door een onuitputtelijke rijkdom aan vondsten en een treffende eenvoud. Zijn taal en uitbeeldingen zijn dikwijls ontroerend. Het behoort tot de gaven van deze Twentse schrijver om met weinig woorden en in simpele taal veel en raak te zeggen. In stijl en stylering vindt de heer Lamm meerdere navolgers.

't Dut mi'j 'n na groot plezeer in dit eerste nummer van „Twënterlaand“ te schrieven. 'n Ogenslag he'k in de prakkezoasie zö'tten. Nich ömda'k num's te schrieven wus, mer ömda'k mi'j ofvreug ho dat wa goan zol. A'k good begreppen heb dan zal dee schrieveri'j prinspoals in 't twèns gebeurn en daor zit non net de knep.

Ik kan mi'j indènken, ik hop tenmeenste dat et zo is, dat vö'lle twènten met plezeer dit moandblad in eere moderspraak zö'lt zeen verschiene. Mer ho mut dat non met de verschillende schriefwiezen non dee hier zo bots in eene kraant te hope komt te stoan? Zö'lt de lèzers daor nich van oop 'n biestern raken?

Ik zee daor a 'n oald möderken zitten. Lèzen döt et aandere nich vö'lle meer, et zeen wö'dt der de leste tied nich better oop. En oet dee grote kraanten met eer halfömhalf hollaans-engels daor kan zee joa toch nich meer oet wies wö'dden. Mer zonne kraante in de oalde sproake, dech ze, dee möt ik toch können lèzen. Zee veg 'n moal met 'n bril langs 'n slog, zet um oop eern nös en vaank an. Zee nikkopt ieder bod, joa joa dat is wal oarig, et vaalt bes met. As zee et stuksken oet hef wil ze an 'n aander beginnen (messchien wal an 't miene) mer how ees, wat non? Daor kan ze joa num's van begriepen, et liekt wa russisch, en dat neumt ze dan 'n twèens blad.

„Vaar, is dat gèn russisch“?

De oalde baas stedeert der nen ogenslag oop en as'e eer de kraant wieröm gef zeg'e: „Wat kaans dow toch mangs door oet 'n hook kommen, et liekt mi'j eerder spaans to.“

Of 't non wa zó slim zal wèen, dat wee'k nich, mer et is toch wa begrotelik dat der nog gèn eenheid is in oonze schrieveri'j.

Mer möt dan dee leu, inwel iets lèèwt woarin zee aanderen geern wilt loaten deeln, zik daoröm stil hoalden? Bonee, zolang der twènten zint dee eere stukskes met plezeer lèest, könt zee daor duch mi'j röstig met verdan goan. Messchien wö'dt dat temét ok nog wa better as de spelling dee prof Heroma c.s. hef oet 'e dokterd bekèend wö'dt maakt. Et doert trouwns na lang vöörda'w van dat leste ees wat höört.

Oondertusken könne wi'j de kipse ofnemen vöör de jonge oetgeveri'j dee de mood hef 'n maandblad as dit de wèeld in te sturn. Of et rech en reden van bestoan hef, zal mötten bliken oet de wieze woarop et twèense volk dit zal oopnemen. Och, daor zö'lt nog genog twènten wèen dee de oalde sproak an 't hette geet en dee et wal iets weerd is ne kraant te können lèzen dee eer wat te zeggen hef in de sproak zoas zee dee et eerst van eer moder hebt 'e höörd. Nog de beste wèensken vöör „Twënterlaand“. Goodgoan en verdan!

A. J. U. Lamm.

MODERSPROAK

Mien' weeg hef hier in twènte stoon
 elk höört et an mien proaten.
 'k Heb mi'j daorvöör nooit schamen doan;
 ik kan et toch nich loaten?

't Hoog-hollaans steet as mooi bekèënd
 i'j könt der joa nich zoonder,
 Mer vöör nen echten, trouwen twèent
 döt d' ègen sproak nich oonder.

Zee kleenkt zo störig relk en roond
 dee oalde twèense wöörde.
 Zee vleuit ow zeutkes oet 'n moond;
 et leefste war ik höre.

De modersproak, zee döt ow good
 a'j ow ees oet wilt proaten.
 A'j met een bli'j of droof gemood
 owzölf ees gaon wilt loaten.

A'j tröös zeukt in zoorg en elèen
 en dan in 't twèens maj't hören
 nen' goden road den echt is mèënd
 daor geet nums van verlören.

Of a'j nen weenteroavend laank
 ow öm den heerd maj't riegen,
 öm zo te tied met proat en zaank
 plezerig kot te krieggen.

Doar is zovöl dat óf hef doan
 asof et was versletten,
 mer oonze sproak dee blif bestoan;
 wi'j wilt eer nich vergetten.

Völ zint der, a'k mi'j nich vergis,
 dee't leefst eer dood wilt zwiegen:
 Mer bleuien zal ze, joonk en fris
 as bèerken vööjaarstwiegen.

Ik höör een ruusken oop de weend
 dat sprek van oalde tieden.
 Et röp en flöstert en et veendt
 de weg noa alle zieden.

Et greuit en geet zien ègen gaank;
 wel zol dat tegenhoalden?
 Wil redden van dèn oondergaank
 et èerfstuk van de oalden.

Wel vöör dee sproak nog leefde hef
 dèn zal eer nich verzwiegen.
 Haaroop! töt elken twènt zik gef,
 dan zal et zik wa riegen.

A. J. U. Lamm.

TYPEN-AVOND - HENGELO (O.)

De door de vereniging „Oold Hengel” georganiseerde avond van Twentse typen in het Viosgebouw te Hengelo is een groot succes geworden. De belangstelling was uitermate bevredigend en bewees nog weer eens temeer, dat men het werk van „Oold Hengel” zeer op prijs stelt.

De avond zal binnenkort worden herhaald, groter opgezet: met muziek en een typische Twentse omljsting.

1ste rij (zittend) van links naar rechts: dhr. Varenhorst; dhr. Wichard; dhr. Brinkhorst; dhr. Nijhof; dhr. Geerdink.

2de rij (staande) v.l.n.r.: dhr. Oomes (regisseur); dhr. Wilmink (voorz. Stichting „Oold Hengel”); mevr. Eelderink-Elshof; dhr. Meuris; mevr. Staal; dhr. Herben.

3de rij (staande) v. l. n. r. dhr. Dekema; dhr. Kroeze; dhr. v. d. Maar; mevr. de Wolf-Kreunen; dhr. Boes; dhr. Alferink. (Foto: J. G. W. Kreye, Hengelo.)

„Heelmoal mis is 't nich”, zee de jonge, doo wol e de hoond met 'n kettel an 'n kop smieten, en tröf zien schoonmoor.

„Da's gin zwoarigheid”, zee de bakker, doo maken hee 't brood te licht.

„Allens met moate”, zee de snieder, doo sleug e zien wief met 'n elstok.

TWENTE'S RIJKE TRADITIES

In Twente vlammen op Paaszondag op vele plaatsen de paasvuren op. Ze zijn een gekerstende voortzetting van de vreugdevuren, die in vroegere tijd het einde van de winter, en de komst van de lente aankondigden. Enkele houtmijten dragen nog een wagenwiel, het zonnerad verbeeldend, met daarboven de groene palmtak, symbool van het nieuwe leven. Het zonnerad als Germaans zinnebeeld komt in vele vormen nog voor op hofsteden, aan oude boerenwagens, op meubelen en gebruiksvoorwerpen.

Het planten van de **paasstaak** is een uniek gebeuren in de paasviering van **Denekamp**. Na afloop van de vespers wordt de paasstaak opgericht op het veld, waar ook het paasvuur wordt ontstoken. Het is een hoge eikenstam, die naar oude zede en recht op het landgoed de Bögelskamp is geveld. Daarbij wordt het paaslied gezongen: „Halleluja den blijden toon, wordt nu gezongen zoet en schoon”. Een teerton wordt in de gaffel gehesen en een jonge Denekamper, de „Judas” klimt op de ladder om de ton aan te besteden. Als hij de spot en de grappen der omstanders weet te verwerken, mag hij de ton aansteken.

Een eeuwenoud paasgebruik, dat alleen in **Ootmarsum** is te zien, het **vlöggelen** begint op Paas-zondagmorgen, wanneer inwoners naar het marktplein trekken, om paasliederen te zingen. Dit gezang wordt om 2 uur herhaald, en om 4 uur begint het vlöggelen onder leiding van een voorzanger, die met zijn 12 „Apostelen” en de „Judas” (kenbaar aan een sigaar) het lied inzet: „Christus is opgestanden - al van de Joden hun handen - dus zullen we allegaar vrolijk zijn - Christus zal onze Verlosser zijn - Halleluja”. Alle deelnemers geven elkaar de hand, en de lange slinger trekt zingend door de stad volgens een vaste weg, ook door de „nienduur” en om de „stipelpaal” van sommige huizen. Dan trekken de „poaskeerls” terug naar het marktplein en wordt de mensenketen na een laatste gezang ontbonden. Het „vlöggelen” moet zijn voortgekomen uit een reeds in de 14de eeuw bestaand gebruik van de **nonnen** uit het **Stift in Weerselo** om op de paasdagen zingend hand in hand naar de kerk in Ootmarsum te gaan. Anderen is de mening toegedaan dat het een overblijfsel is van de processies van de flagellanten, leden van middeleeuwse broederschappen, die ten getale soms van duizend rondtrokken, biddend en zingend en zich openlijk geselend.

Het aangewezen adres voor Sieunzolen volgens gipsmodel, Buikgordels, Breukbanden, Corsetten, Elast. kousen. Leverancier van alle ziekenfondsen.

fa. h. v. d. berg
enschede

Orthop. Instrumentmakers

Oldenzaalsestraat 65 - Telefoon 2543

IJzerwaren - Gereedschappen
Haarden en Kakhels
Huishoudelijke Artikelen

Fa. B. ten Eekelder

onbetwist de schoenenspecialist

ENSCHEDESESTRAAT 5 - HENGELO (O.)

OUD TWENTS GEDICHT

Een oud en weinig bekend Twents gedicht is de „Breef van Swooflings Hinte oet Amsterdam an zien Volk in de Lutte bie'j Oldenzel". Het is gedicht omstreeks 1830 en afkomstig van Anne Christiaan Georg de Thouars (1807—1850), kleinzoon van de markies de Thouars (overl. 1829) welke in 1788 het Kasteel Singraven bij Denekamp kocht.

Georg de Thouars, eerst page bij Koning Willem I, later luitenant der infanterie, dichtte behalve in het Twents ook in de landstaal. Uit zijn „Swooflings Hinte", dat ruim 30 coupletten lang is, kozen wij het volgende couplet:

„Jongs... da'k mien lutke kiezeman
no s' maargens nich meer wettren kan,
dat meuit mij nog 't meeste.
O, jees, o jees, wa'k wier in hoese,
wier bi mien seege en lämmeken,
wier bi mien keugies en mien vlas,
wier bi mien pielkes in 'n plas,
wier bi mien schaddenvlämmeken.

WIED SAKSENLAAND

Met onnze Twentse sproake könne wiej heel wat wieder terecht as da'j zo zollen dënken. Saksenlaand is wied. En al majt de tongvallen dan wat ve'schillen, de sproake is de zölfde. Hier oonder steet 'n gedicht oet Sleeswiek-Holstein. Dat ligt doar venèrgens bie'j Denemarken.

Marieken, wat wullt du dar buten in 'n Gaarn?
All de lütten Maiblom' sünd krank und verfrarn.

Marieken, wat schulst du lank de stille Strat?
Soldaten sünd Vogels, se kamt un se gat.

Marieken, wat hortst du in de wide Feern?
Achter 't Holt blast de Trumpett: Adüs, min lütt Deern!

Marieken, wat weenst du in Schört un in Dok?
Soldaten moet wanneren, un er Hart wannert ok.

(„Verlaten"; gedicht van Johann Fehrs, geb. 10 april 1838 in Mühlenbarbeck-Sleeswijk Holstein. Studeerde aan een seminarie te Eckenförde; later leraar aan een hogere meisjesschool. Van zijn hand verschenen dichtbundels zowel als verhalen in de plattelandstaal).

„Ook good", zee de vloovanger, doo har e ne loes 'evangen.

„Dat helpt vuur de muuze", zee de boer, doo stak e 't hoese in 'n braand.

Voor smaakvolle interieurs

naar

Woninginrichting

Bothastraat 6-8

HENGELO (O.)

Frans Brok

TWENTE IN DE GRIJZE OUDHEID

(I)

BEWONERS VAN TWENTE.

Oorspronkelijk werd Twente bewoond door Germanen. Niet lang na Christus geboorte worden zij door Romeinse historici met de naam **Tuvanten** aangeduid. Ook op de muur van de Romeinse Keizer Publius Aelius Hadrianes (117-138), gebouwd omstreeks 200 na Christus en plm. 1880 blootgelegd te Housesteads in Engeland, komt de naam Cives Tuvanti voor. In 797 vindt men elders vermeld: Pagus North-tuvanti. Omstreeks die tijd schreef men ook al Tuhente. Tenslotte lezen we Twenthe, en Twente.

Het vroegst bewoonde gebied van Twente wordt gevormd door het Noord-Oostelijk vierkant, hetgeen overduidelijk is gebleken uit de talrijke heidense begraafplaatsen, welke daar werden aangetroffen. Meerdere grafheuvels, daterend van 2000 v. Chr. en later, zijn hier blootgelegd: (Mander, Vasse, Nutter, Ootmarsum, Haarle, Reutum, Albergen, Gammelke). Het overige gebied was over het algemeen moerassig. Niet zo heel lang geleden werden op verschillende plaatsen in Twente nog veenafgravingen verricht. In het Noorden van Twente (omgeving Langeveen) en ook elders werden meer dan eens fossiele resten uitgegraven van eeuwenoude woudreuzen, die door het opdringend moeras in de drassige veengrond waren weggezakt, en geconserveerd bleven. De omgeving van Wierden en Goor was moeilijk begaanbaar. Bekend is de Goorse bandijk welke plm. 800 jaar geleden werd opgeworpen ten behoeve van het verkeer.

De **Tuvanten** zijn niet de enige bewoners van Twente gebleven. In de 3de eeuw vestigden zich **Frankische stammen** in dit gebied die met de Tuvanten vermaagschapt raakten. Zij worden Saliërs genoemd, en stichtten hier verschillende nederzettingen waaronder Oth(i)marsheme (heim van Oth(i)mar) en Salaheme (heim of huis Sala). De Sala vormde het grootste woongebouw in het midden van een vierkanten met hoektorens versterkte hoofdburcht (curtis); dergelijke Frankische burchten werden ook elders aangetroffen. **Salaheme** werd eerst later: Olde Sala. De zojuist genoemde nederzettingen groeiden uit tot wat nu Oldenzaal en Ootmarsum zijn.

Omstreeks het begin van de 5de eeuw verhuisden de Franken naar het Zuiden, en zetten zich neer aan de grens van het geromaniseerde Gallië, waar ze

in de daar wonende bevolking opgingen. Hun Koning Clovis wist de verspreide Frankische stammen te verenigen en een Frankisch rijk te stichten. Twente kreeg intussen bezoek van **Angelen** en **Saksen**. Een deel hiervan heeft zich vermengd met de Twentse stamverwanten; het grootste deel echter ging de Zuidelijke helft van Brittannië bevolken.

De Saksische samenleving.

De Saksen bewoonden nu behalve het Westelijke deel van het tegenwoordige Duitsland, (in het Oosten begrensd door de Elbe, in het Zuiden door de Ruhr) ook Drente, Twente en Oost-Gelderland.

Er vormden zich kleine gemeenschappen, welke elk afzonderlijk een bepaald grondgebied bewoonden, elkaars belangen bespraken, rechtzitting hielden enz. Het gebied van zo'n afzonderlijke gemeenschap heette **Marke** (de marke-inrichting moet stellig reeds hebben bestaan in West-Duitsland, van waar ze door de Saksen binnen onze landsgrenzen werd gebracht).

Een marke had behalve verdeelde landerijen ook een gezamenlijk grondbezit. Zo kon ieder zijn vee — dat gemerkt werd met een **bernijsjer** (brandijzer) — laten grazen op de gemeenschappelijke weiden in de marke. **Op de masting** (in de bossen) kon men de varkens — die gekramd moesten zijn — op eikels en beukenoten drijven, en ook zijn eigen aandeel in hout kappen; de voor de **how** (houw of kap) bestemde bomen werden met een **bikijser** of **schaarbijl** gemerkt. Zowel bikijser als bernijser werden in de marke-kist bewaard.

Op de heide kon men zijn schapen laten hoeden door een daarvoor aange-stelde schaapherder, en men mocht er zijn eigen aandeel **hundeplaggen meijen** (heideplaggen maaien) en turf steken.

Aan het hoofd van een marke-bestuur stond de **marke-richter** of **holt-richter**, welk ambt een vast salaris opleverde, en veelal erfelijk was verbonden aan een boerderij (in de Lutte bijv. aan het erve Varwick, later Boerrichter).

Na 1600 ging het markerichterschap in adellijke handen over.

Bezitters van gewaarde erven (boerderijen met minstens $\frac{1}{4}$ morgen land — een vlaktemaat van plm. drie-vierde ha; eigenlijk: wat in één morgen geploegd kon worden) hadden stemrecht op de marke-vergadering. Eigenaars van vol-gewaarde erven (boerderijen met minstens 1 ware oftewel $\frac{1}{2}$ morgen land in de marke) konden tevens tot lid van een marke-bestuur worden gekozen. Zij die minder dan $\frac{1}{4}$ morgen land bezaten (de **coveners** of **kotters**) hadden geen stemrecht, doch deelden wel in de profijtten van het gemeenschappelijk grond-bezit. Later werd dit aandeel afgemeten naar de grootte van het persoonlijk grondbezit.

Eerst na de invoering van het Christendom kende het marke-bestuur ook een Secretaris, welke alle besluiten van markevergaderingen in een marke-boek optekende. Aan dit ambt, dat veelal door een parochieherder werd waarge-

(Vervolg op pag. 14)

Bezoekt Geheelonthouders Koffiehuis - Nieuwe Markt 2 a, Hengelo (O.)

<p>Voor Heren- en Damesconfectie naar</p> <p>Confectie Centrum Morselt</p> <p>BORNE - Telefoon 236</p>	<p>Veur ne lèvenschets</p> <p>noa</p> <p>Maupi Staudt</p> <p>Dieselstraat 22 - Hengelo (O.)</p> <p>DAN WODT 'T GOOD</p>
---	---

POLIETIEK VAN VROGGER

In vrogger tied, 't is wisse wal
al vieftig joar 'eleden,
gung 't lèven d'r heel anders too,
De leu dee kreupen 's morgens vroe
biejtieds al oet de bedden.

In 'n plätsken in oons Twëntelaand,
den naam zal ik nich neumen,
doar zatten in 'n gemeente road
een weerdig stel joa, inderdoad
heel vake zacht te dreumen.

Biej 'n borrel en heel wied van hoes
dan veulden zich dee möate.
Meer in den road, o beste leu,
doar war'n zee leever lui as meu
Doar hadden zee gin präate!

Mos 't er ees stemt wodd'n, here jé,
gungen zee de proeme ve' schikk'n.
As 't joa mos wèèn, schudd'n zee
van nee
as 't nee mos wèèn, sleup'n z'alle
dree
en zatten joa te knikk'n!

Eénen leeperd zat d'r in den road,
meer niks nich oet de heugte.
Hee hetten Floris en hee heel
ne drokke harbarq in 'n perceel
biej 't roadhoes in de neugte.

Nen groten borrel fris oet 't vat
Kos'n vief cènt in dee dagen.
D'r gung dan ook wat ummestoan,
want 't glas dat wör good vol' edoan.
Biej Floris ko'j nich klaag'n,

Wanneer den road ve'gaderd har
en meu was van 't knikk'n.
Dan gung 't hele stel in koor
met Floris met, 't is wisse woar,
biej 'n borrel zich ve'kwikk'n.

De weledele heer Th. C. Budde uit Ootmarsum. Van zijn hand zijn talrijke prachtige Twentse gedichten afkomstig, waarvan er enkele op compositie werden gezet. Zij getuigen van een warme liefde voor Twenteland en haar bewoners. Het is ook de heer Budde geweest die de noodd klok luidde, toen de rijke traditie van het mirweenterhoorn-bloazen in onbruik dreigde te geraken. Zijn dichtwerk omvat zowel de „humoreske“ als het meer ernstige genre.

Now zol d'r ees 'n gewichtig punt
in 'n road op toafel komm'n.
Den Floris zat in zak en as
('t veurstel kwam em good van pas;
en mos wodd'n an 'enömm'n).

Meer och, dee leden van den road,
dat wassen grote kinder.
Gin duvel kon ie d'r op an
Zee snapp'n d'r vaak weinig van.
Meer dat deu eer gin hinder.

Wat dee now Floris? Daags te veur
probeer'n hee ze te temm'n.
Trakteer'n duftig „Kloaren mèt“,
en sprak: now leu, good op 'elet
a'j mor'n in 'n road möt stemm'n.

Iej schud' nich nee, heur ie dat now.
En zit ok nich te doezel'n.
Iej stemt er allemoale veur.
Zo geet 't er glad in één moal deur.
Dan goat veur mien part soezel'n.

„Now Floris, heur wiej weet er van,
iej könt op oons wal rekk'n.
Schènk nog meer ees nen „kloaren“
in,
dan krieg iej mor'n vast oew zin“,
zo zatten zee te kwekk'n.

Meer Floris was nog nich geröst.
Hee kènt toch ziene klanten.
Zee weet er mor'n niks meer van
Of 't joa of nee is, wat 'n span
Zee weet joa nich van wanten.

Den leeperd kent precies zienleu
wil doarum niks riskeer'n.
Stiekum hef e iets oet 'edacht
en zeg, terwiël e stilkes lacht:
Ik zal 't eer wal ees leer'n.

Hee geet vlak veur de toafel stoan
en schreeuwt as Cocadoris:
„A'j mor'n nich weet van joa of nee
dan roop iej harre, alle dree:
Ik stemme net as Floris!“

Th. C. B.
Ootmarsum

Dames,
voor een mooi soepel
permanent

Kapper Zervaas

Dames- en Herensalon

Haaksbergerstraat 324, tel. 3008
ENSCHEDÉ

Heel Twenteland koopt bij De Kleine van Dijk

Meubelen
Karpetten
Vitrage

Hengelo (O.)

Drienerstaat 12

WAAR ELEGANCE ALS
MAATSTAF GELDT, ZIET
MÈN

Wagenaar's
KLEDING

NIEUWSTRAAT

HENGELO

Winkelcentrum

„KLEIN DRIENE“ - HENGELO

Voor een beter kapsel . . . naar

Het Kappershuis

-annex sigarenmagazijn-

aanbevelend, **van Rooy**

winkelgallerij „Klein Driene“, tel. 6496

VAN DUYN

wasmachineserie 1956

Erres- radio en

Kom „err es“ kijken naar de

Veur sigaren en sigaretten

H. A. Siemerink

SCHUBERTSTRAOT 9 - HENGEL

Groente- en
Fruitzak **J. v.d. Vecht**

„DE VIERSPRONG“

Jozef Haydnlaan 39 - tel. 6730

Wij schrappen en snijden uw aardappelen en
groenten. - Speciaal adres voor fruitmanden.

Ook in de Schubertstraat zijn de bewijzen
van onze **werkelijk lage prijzen**
voor uw

Kruidenierswaren

Brood- en Banket

Vleeswaren

Schubertstraat 1-3-5-7

Drie moderne COöP-winkels

vlak bij U in de buurt.

Coöp. „Samenwerking“ U. A. Hengelo

DE TWENTSE STREEKTAAL

Het Twents, zoals dat nu nog helaas steeds minder gesproken wordt op het Twentse platteland, zou een woordenboek kunnen zijn van de Oost-Nederlandse geschiedenis over een tijdvak van vele eeuwen. We treffen woorden aan, waarvan de Saksische oorsprong niet te betwisten valt. Soms zijn die zelfde woorden ook bewaard gebleven in de Noordse en/of Duitse en Engelse talen. Niet onbegrijpelijk. Saksische stammen kwamen vanuit het Noorden naar onze streken. Sommige daarvan vestigden zich reed vóór de Elbe (Duitsl.): de Trans-Albanische Saksen. Andere stammen staken over naar Engeland: de Angelsaksen. Middelnederlandse woorden, die elders reeds lang uit het spraakgebruik verdwenen zijn, bleven in Twente gangbaar. Het innig contact met onze Duitse burenen en de Fransen, heeft ook sporen nagelaten. Was het in de Middeleeuwen nogal eens nodig dat de Proost als voorzitter van het Sendgerecht (kerkelijke rechtbank) blijk moest geven van zijn ontevredenheid over bepaalde gebeurtenissen: de Twentenaar noemt sinds die tijd een mopperaar nog altijd. **prösterdöl**. Zette de zich van zijn waardigheid bewuste Twentse Drost in vroegere tijden wel eens een hoge borst: in Twente vereert men een trots personage nog met zijn ambtsnaam. De oudheid is voor de Twentenaar een levend bezit gebleven. In het Twents ligt de ziel van het Twentse volk geprent en daarom zal de Twentenaar zich in zijn eigen volkstaal het meest natuurlijk uitdrukken.

Zoals wij van de Saksen weinig letterkundige voortbrengselen bezitten (de taal der heidenen behoorde immers niet meer binnen het kader der Christelijke, naar klassieke bronnen gemodelde, Middeleeuwse literatuur), evenzo zijn ons bedroevend weinig geschriften in de Twentse volkstaal nagelaten. Het Twents was de taal van het platteland, de boeren en eenvoudige lieden, en dus onbloeit van fijne zeden en beschaving!!! Dit gemis aan eigen letterkundige werken heeft er onomstotelijk in belangrijke mate toe bijgedragen dat vele Twentse woorden in onbruik en vergetelheid zijn geraakt. Slechts weinigen hebben zich ingezet om nog te redden wat er te redden viel. Onder die weinigen neemt de overleden Dr. H. L. Bezoen een eerste plaats in. Zijn verzamelwerk: „Taal en Volk van Twente” bevat een ware woordenschat. Van een nieuwe, zojuist „gereed” gekomen woordenlijst, gedeeltelijk ontstaan door navorsing van de spaarzame Twentse literarische bronnen en niet voor het geringste deel uit talloze gesprekken met bejaarde Twenten, zullen wij maandelijks een gedeelte publiceren. Natuurlijk kan deze woordenlijst onmogelijk volledig zijn. Niettemin hopen wij dat zij voor vele lezers van „Twënterlaand” tot een vruchtbare uitbreiding van hun Twentse woordkennis moge strekken. Voor welwillende op- of aanmerkingen houden wij ons uiteraard gaarne aanbevolen.

„Gewoonte döt allens”, zee de bakker, doo keern hee met de katte 'n oaven oet.

„Rieget oew!”, zee de boer, doo harre mer ééne koo in 'n stal.

 <p><i>Het toonaangevende Tourbedrijf</i></p> <p>REISCENTRALE „TWENTHE”</p> <p>HENGELO WELDENERSSTR. 10 • TEL. 4401 • 2804 • 4 66/3550</p>	<p>Veur oew kuieroavenden</p> <p>HOTEL HAARHUIS ZENDEREN</p>
---	---

TWENTSE WOORDENLIJST

Samengesteld door J. W. M. Gigengack

Van verschillende sterke werkwoorden staan de stamtijden vermeld, n.l. achtereenvolgens de 3de pers. enkelv. van het praesens en imperfectum, benevens de participia.

A

aait, altijd
aakeik, akelig
aal, wel. Doew hes mij niks oetbetaald. ginnen rooien pennik. Mer da's aal; doezend gulden he'k oew oet'eteld, doar, in de kamer hier neuws.
Aamsvenne, heideveld t. Z. van Enschede (grenzend aan het Allemansvêld).
aanderweggens, elders
aarmkoel, oksel
aawendeu, oude dans (Frans: avant deux)
achternoa kommen, achterna komen; te laat komen.
achteroams, buiten adem.
achterplet, kruin
achterstèng, achterstallig
Adam en Eva, monnikskap (: giftplant met blauwe bloemen).
adammen, zwoegen
agosie, handel; manier van doen. Hee hef nen kalen agosie oawer zik: hij maakt koude drukte.
akkedeern, tot een schikking komen, overeenstemmen. (Frans: accorder.)
albèng, losbandig. Doew bist nen albèng baandrekkel.
ale, vloeibare mest; gier.
algerak, meevaller, buitenkans. 't Is nen algerak a'j 't kloar kriegt. Ook in de betekenis: van alles wat; bijv. een maaltijd bestaande uit verschillende gerechten.
allees, gelijk. 't Oetzeen hebt zee allees.
Allemansvêld, zie: Hólterhof.
allemansgek, -ken: klis (de stekelige knop van het klissekruid.)
almlak, almanak
alvedan, altijd verder; steeds; voortdurend.
Ammie, hondennaam. Ook benaming voor een onguur personage. (Frans: ami)
ampat, apart
ampatten, zonderling. Nen ampatten keerl.
amper-an, nauwelijks
anbanzen, aanvuren; prikkelen tot. (Middelned.: bansen = trekken)
anbeteren, genezen
anbeuten, zie: beuten.
anblekken, aanblaffen; iemand bits en schamper toespreken.
andach, aandacht
Andernacher, -s: molensteen: (naar het Duitse plaatsje Andernach).
andikken, dikker worden; dikker maken. Meestal in de betekenis van: duidelijk maken; aan het verstand brengen. Begriep iej 't nich, dan za'k 't oew wal andikken.
anelègenheed, aangelegenheid
anezat, aangezet. Ik hebbe nen jongen zôn anezat: ik heb een zoontje gekregen. Dee tak hef fleenk wat knôppe anezat.

an'ezeen, aangezien
anhaank, aanhang; volgelingen.
anhisken, aanhitsen.
anholen, aanhouden. Dat peerd is nich te koop, dat wille wiej zôlm anholen.
ankömmeling, -en: aankomeling; kind.
ankönnen, aankunnen; opkunnen. Dee paar eier dee oonze hoonder legt, kônt wiej zôlm wal an.
anlengen, aanreiken.
anloop, bezoek.
anmoatigen, aanmatigen.
annèien, zik gin oren loaten annèien: zich niet voor de gek laten houden.
anneke-besemoor, betovergrootmoeder. Dikwils tegen iedere bekende oude vrouw.
anstekken, besmetten.
antammig, ongezeglijk. Zie ook handtam (mig).
antas, vuur 'n antas: voor het opnemen.
antlesten, op het laatst: eindelijk.
anwegen, wiegen.
anzetten, scherpen. Zet mij dat mes èem an.
apenrökske, kort rokje, dat door kleine jongens gedragen werd.
armoed, armoede.
aske, as. Wat zit iej weer in 'n aske te kien: wat zit je weer neerslachtig te kijen.
astertoo, als tot daartoe, of: als ik weet niet hoe; (as tot doar an too).
astraaft, brutaal, vrijmoedig. (Frans: astrant)
Austie, naam van erve en heuveltje in de omgeving Denekamp: „'t Austie"; „de Austieberg". Verder in de Lutte: „de Aust". (Au= oves= over (de) es. Stie= ste(d)e).
avaans hebben, succes hebben. (Frans: avance)
avanseren, opschieten. (Frans: avancer)
azienhoolt, eikenhout. (Frans: chêne)

B

baalscholdoek, schort van jutte voor het vuile werk.
baandloos, bandeloos; ongebonden.
baandrekkel, jongen die graag stoet. (Een speelse rekel (mannetjeshond) die aan een band moet worden vastgelegd).
baar, naakt; bloot. Baar eerpel: aardappelen zonder vlees of groente. (Ned.: ba(a)rvoets, baar geld, bare onzin. Deens: bar= naakt; bare= slechts)
baarwe, draagbaar. (Engels: barrow= kruiwagen).
bakslagerieje, gekheid
baleurig, balorig
balg, buik, pens.
balgen, worstelen, stoeien.
balken, -s: balk.

TWENTE IN DE GRIJZE OUDHEID (vervolg van pag. 9)

nomen, was eveneens een zekere toelage verbonden. Vele marke-boeken zijn ons nog bewaard gebleven.

Verder waren er nog de **Hueders**. Zij waren belast met het toezicht in de marke, en werden ook **Schotters** genoemd, omdat zij het vee binnen de schutting terug dreven (schutten), als dit op verboden terrein rondzwierf.

En tenslotte waren er de **Lixluden** (gelijkes luyden), welke belast waren met het afbreken of effenen (met de grond gelijk maken) van elke onwettige woningbouw of ontginning. Dikwijls werden deze functionnarissen **Swaernen** (gezworenen) genoemd, omdat zij vóór de aanvaarding van hun functie een eed moesten afleggen.

Een marke-vergadering werd **holtink** (**holtgericht** of **holtsprake**) genoemd. Zij werd gehouden op een open plaats met in het midden een grote, van boven uitgeholde zwerfkei; (enkele van deze keien worden nog bewaard in de Oudheidkamer te Oldenzaal).

De meest uiteenlopende verordeningen werden door het marke-bestuur uitgevaardigd. Zo mocht men bijvoorbeeld maar een bepaald getal koeien, varkens, schapen, ganzen en eenden houden, op straffe van verbeurdverklaring van het aantal daarboven. Ter bescherming van de bosgrond en het houtgewas moesten loslopende varkens gekrampd zijn, en was het maaien of steken van plagen onder bomen verboden. Later was men verplicht zelf een **telgenkamp** (jonge boomaanplanting) aan te leggen, ieder naar verhouding van zijn grondbezit. Het houthakken, turfgraven en vissen door lieden uit andere marken werd niet toegestaan en streng beboet. Vee, dat vanuit naburige marken kwam overlopen, werd opgesloten, en kon worden afgehaald tegen betaling van een bepaald bedrag voor elke nacht, dat het was **geschut**. Hetzelfde gold voor eigen loslopend vee (koeien, schapen en varkens) dat niet gebrandmerkt was. Wat tot het gemeenschappelijke marke-bezit behoorde, mocht niet aan **naeber-marcke** (naburige marken) verkocht worden.

De Hueders hielden streng toezicht op het nakomen van deze bepalingen. Opvallend is het, dat de opgelegde boeten dikwijls moesten voldaan in de vorm van halve of hele tonnen bier ten gebruike van holt-richter en markegenoten.

Tot plm. 1820 bleef de marke-inrichting bestaan (marke Vasse tot 1918). Daarna begon de verdeling van de gemeenschappelijke gronden.

Historicus.

voor alle soorten	textiel	naar
W. Boerkamp		
Oldenzaalsestr 298 - HENGEL (O.)		

SPECIAALBAKKERIJ	
TH. J. TE KAATH	
Krabbenbosplein 12	Hengelo
Oude Postweg 8	
BANKET ♦ KOEK ♦ GEBAK	

Voor een betere LEDEREN KLEDING eigen fabrikage merk GRIZZLY	het Regenkledingpaleis Deurningerstraat 126 - ENSCHEDE
---	--

Biej oons vin' iej ne grote sortering: Spölgood, Glaswèrk, Köpkes, Schöttelkes en Kökkengood (pannen, leppels, vöarkens enz.)	M. Hilberdink Wolter ten Catestr. 10 - 14 HENGEL
--	---

TWENTSE SCHRIEWERS STELT ZIK VEUR

In dit nummer maakt U kennis met verschillende Twentse schrijvers. In de volgende afleveringen hopen wij nog vele Twentse schrijvers aan de lezers van „Twënterlaand“ voor te stellen.

Hun namen volgen hierbij.

-
H. Alberts, Almelo	G. B. P. Kolenbrander (Burgem.)
Tubbergen
D. Appel, Hengelo (O.)	Krikhaar, Tubbergen
Dr. J. G. M. Bartelink, Enschede	J. Kuiper, Fleringen
H. Beerlage, Enschede	A. J. U. Lamm, Hengelo (O.)
J. B. M. v. d. Belt, Vriezenveen	J. M. Legtenberg, Hengelo (O.)
J. B. M. Borchert, Hengelo (O.)	Th. E. G. Looman, Denekamp
T. Borghuis, Oldenzaal	C. van der Maar, Hengelo (O.)
W. Th. J. Bourgonje, Enschede	G. ter Maat, Delden
L. A. M. Bruggeman, Oldenzaal	L. Meuris, Hengelo (O.)
Th. C. Budde, Ootmarsum	A. C. Meyling, Hengelo (O.)
A. Buter, Goor	A. P. v. d. Molen, Delden
J. Buursink, Enschede	G. Monnink, Oldenzaal
F. W. W. H. v. Coevorden, Goor	H. J. ter Mors, Enschede
J. B. Droste, Reutum	B. Mutter, Enschede
Mevr. Eelderink-Elshof, Hengelo	B. Peuscher, Goor
J. H. Eitink Sr., Enschede	Dr. P. Th. Ribbert O. Carm.,
Oldenzaal
G. J. Eshuis, Almelo	H. Riesewijk, Losser
Drs. H. B. M. Essink, Oldenzaal	J. A. Ros, Wierden
A. H. Everink, Tubbergen	Ds. Dr. Samberg, Delden
J. Foks, Almelo	A. Schinkel, Goor
H. Geerts, Enschede	Mr. Dr. J. W. Schneider, Delden
J. W. M. Gigengack, Hengelo (O.)	Pastoor J. H. Schneider, Boekelo
Mevr. W. Hagreis-Post, Hengelo	M. Staudt Sr., Hengelo (O.)
Th. G. J. v. Harten, Oldenzaal	H. Sytstra, Vriezenveen
B. H. Hemmer, Geesteren	G. H. D. Textor, Goor
J. H. Hoff, Goor	G. ten Vaanholt, Hengelo (O.)
G. Höften, Wierden	H. v. Velzen (F. Roes), Hengelo
B. Holst, Losser	G. B. Vloedbeld, Almelo
G. H. Hooft, Hengelo (O.)	G. J. H. Vloedbeld Jr., Almelo
G. ter Horst, Enschede	Th. Vos, Almelo
H. J. Hulscher, Hengelo (O.)	J. Wilmlink, Hengelo (O.)
G. Israëls, Almelo	L. Wilmes, Ootmarsum
J. Jans, Almelo	Fr. E. Wils, Enschede
H. Jansen, Vriezenveen	J. Wolters, Enschede
J. M. S. Jansen, Oldenzaal	H. Wonink, Almelo
K. Jassies, Enschede	
J. Kienhuis, Tubbergen	
H. Klaassen, Albergen	

BEN HOGEWEG'S muziekhandel

De nieuwe muziekzaak voor uw gramfoon-
platen, muziekinstrumenten, bladmuziek en
platenspelers
MOLENSTRAAT 12 - HENGELO
TELEFOON 2979

Het is de moeite waard onze uitgebreide
collectie

Pantalons en Sportcolberts
eens te komen bewonderen.

HET BROEKENHUIS

Noodwinkels: Oldenzaalsestr., Hengelo (O.)

Mej. Anna Niehof uit Borne maakt knipmutsen

Gaat de Twentse knipmuts verdwijnen

De in Borne wonende 76-jarige mutsennaaijster mejuffrouw Anna Niehof (Prins Bernhardlaan 13) maakt sinds jaar en dag knipmutsen. Haar klanten wonen her en der verspreid over Twente. Helaas wordt de knipmuts steeds schaarser. Het platte landsmeisje refereert al vele jaren een chique hoedje boven de oude bekoorlijke Twentse hoofdracht.

Reeds veertig jaar maakt mej. Niehof de plooi- en knipmuts, alsmede

de rouwmuts voor haar eertijds zeer talrijke klanten. Het is echter een weinig renderend werk. Bovendien is het benodigde materiaal moeilijk te krijgen, want de vertegenwoordigers van de Brusselse kant uit België komen sinds de tweede wereldoorlog niet meer opdagen. Het loont blijkbaar niet meer de kostbare stoffen te maken. De Borne se mutsenaaijster blijft haar werk echter met veel liefde voortzetten.

Voor oudere boerinnen, maar ook voor de weinige plattelandsmeisjes, die in deze moderne tijd ook het oude nog op juiste waarde weten te schatten. En wie vindt niet dat een knipmuts op een jong snoetje ook vandaag aan de dag nog uitdagend en hartveroverend is. . . .

(Cliché's op deze pagina:
„Ons Contact”, Koningsbosch).

VOOR
RADIO
EN ELECTRICITEIT
naar DE vakman!
E.G. NADORP

Deldenerstr. 47
HENGELO
tel. 2680

Herencostuums, Overjassen, naar maat
onberispelijke coupe, matige prijzen

HERENKLEERMAKERIJ

B. G. KLEINSMAN

Tel. 7883, Mekkelholtweg 100, ENSCHEDE

Fa. Wed. J. Walhof

Glasslijperij

Beekstraat 29 - Hengelo (O.)

Voor een bruiloft

met een goed verzorde
diner- of koffietafel, is uw adres

VIOS Exploitant:
N. BLOEMENDAL

Beekstraat 10 - HENGELO (O.) - telefoon 2612

Wee noar van'n Bèrg hen geet
 Weet, dat e't gèld good hef besteed.
 Want woar iejt ook zeukt of wat 't ook gef:
 't Is Piet van'n Bèrg dén 't beste hef

P. v.d. Berg

woninginrichting

Oelerweg 26, Hengelo (O.)

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedesestr. 22 - tel. 2814 - Hengelo (O.)

uw
 fotograaf **Klompjan**
 voor *Bruidsfoto's*
 tel. 2864 - Grotestraat 201 - Almelo

DAMES- en HERENKAPPER - PARFUMERIEËN

H. B. BLENKE Enschedesestraat 8
 Hengelo (O.), tel. 3234

de Renner is toch
 goedkoper
 ALLE MANUFACTUREN
 Hengelo - Thans: Marktstraat 6

Zaadhandel Telgenkamp

hèt adres voor al uw TUIN- BLOEM- EN
 LANDBOUWZADEN

OLDENZAAL - Molenstraat 6 - Telefoon 1258

DELDENSE MOPPEN
 BEKEND IN HEEL TWENTELAND

B. J. Meen

Langestraat 9, Delden

ne levensgrote

CAMERA

al vanaf f 9.75

FOTO

Vaarhorst

ENSCHEDÉ

J. Kreye

voor elke primeur
 de beste grimeur

Toneelkapper - Brugstraat 6 - Hengelo

een motorrijwiel of bromfiets?

het hoogste rij-genot verschaft U

N.S.U.

Importeur:

J. HUISKES

Telefoon 401 - DELDEN

SINDS 1873

PRIJZEN VAN f535.—

(ook op gem. bet. voorwaarden)

VOORHUIS
Hengelo

tel. K 5400-2597

Speciaalzaak in Heren- en
 Jongensconfectie

Alleenverkoop BRIXON kleding

OLDENZAAL

de zaak met meer
dan 50 toonkamers

de mooiste kwekerijen in Twente

Erica-kwekerijen

BORNE, telefoon 415 - K 5409

- * Specialiteit in:
rozen, vruchtbomen, bloem- en sier-
heesters, vaste- en rotsplanten,
coniferen enz.

- * Aanleg van:
boomgaarden, fruit- en siertuinen

LEVERING DOOR HET GEHELE LAND

Ekkelenkamp en Bakker

Haverstraat 38 - ENSCHEDE - tel. 2884

- ◆ Tuugkisten (antieke klerenkisten)
- ◆ Stoet-spindes (antieke proviandkasten)
- ◆ Kopperen kettels
- ◆ Oold tin
- ◆ Petröllie-laampen
- ◆ Kronen
- ◆ Stijlmeubels

Ginne Twént den

Heideman

*nich kënt
veur bettere waarmte deur
centrale ve'waarming
met öllie of kollen
de an'eweez'n leu*

OLDENZAAL - Boterstraat 13-15

GENIET van de
Twentse natuur
op een betrouwbare
bromfiets

Wij leveren U het bekende merk

Kaptein (reeds 1-2 miljoen
in het gebruik)

D. TEESINK

Langelermaatweg 152 - HENGELO

Roelofs'

Iederwaren

overtrekt nog steeds
kinderwagenkappen
Sputten, chroomwerk enz.

OLDENZAAL, tel. 587, Wilhelminastraat 21

fa. G. W. ten Tusscher

hét adres voor
drukkerwerk en
kantoor-
behoefte

Drukkerij en Boekhandel
BORNE

Telefoon 265

foto *Haarhuis*

voor al uw
fotowerk

MARKTSTRAAT 83, OOTMARSUM

A. Brands & zonen

woninginrichting

Burgemeesterstraat 1
E N S C H E D E

Deventer Smyrna tapijten

voorradij in 300/400
250/350 - 230/300

Hoogpool karpetten

in 7 maten voorradij

Effen karpetten

in tien kleuren voorradij

Tapijtlopers

in 90 - 70 - 57 - 50 cm.

IN ENORME KEUZE